REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.

INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNE în Brașov și următórele Birouri de anunciuri:

In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppeliks Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.

PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 6 cr.

— Publicări mai dese după tarifă și învoială.

RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXIII.

„GAZETA" iese în fiăcare di.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de *Dumineca* 2 *fl.* pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de *Dumineca* 8 franci.

Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe șése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 155. | Brașov, Joi 13 (26) Iulie. | 1900.

Frecările între Unguri.

S'ar păré, că domnesce mare liniște în Țéra unguréscă, mai ales după-ce dieta de mult și-a luat vacanța. In adevěr însě numai fisionomia esterióră a țěrii pare liniștită; în interior însě fierb și clocotesc nemulțămirile de tot felul.

Nu vom vorbi astădi de nemulțămirile din sînul naționalităților. Acestea sunt prea bine cunoscute și cu tótă silința, ce și-o dă pressa oficiósă unguréscă, de-a înfățișa situațiunea pentru naționalitați într'o lumină nouă mai favorabilă și mai prietinósă causei lor, nici un om cuminte nu se lasă a fi sedus de frasele ei, ci se ține reservat până ce va vedé fapte, fiind tot-odată pregătit, că așteptarea lui va fi zadarnică.

Voim sě vorbim însě de nemulțămirile și de fierberea din sînul Maghiarilor, care în dilele acestea caniculare a atins un mare grad. Frecările de partid și politice merg mereu mână 'n mână cu frecările confesionale, și la aceste din urmă contribue în mod forte însemnat esistența partidei poporale catolice și mișcarea ei energică în tótă țéra, care nasce pentru celelalte partide periculul, de-a fi frustrate la viitórele alegeri dietale de multe mandate în favorul celor din partida poporală. Se tem îndeosebi liberalii de lățirea partidei poporale și deja foile lor dau avisul, că față cu mișcările acestei partide nu se póte trece la ordinea dilei cu o politică de struț. Cu tóte astea fracțiunea estremă șovinistă Banffy învinuesce mereu guvernul Szell, că pe sub mână pactéză cu partida poporală.

Dovada cea mai bătětóre la ochi despre gradul cel mare al animosităților confesionale dintre Maghiari, ni-o dă casul cu sěrbarea jubileului de 900 ani a bisericei catolice în Ungaria. Asupra modului cum sě se facă acésta sěrbare s'au iscat în publicistica maghiară disensiuni și divergențe de natură a produce un conflict mare între catolici și protestanți. O parte a oposițiunei a început atacurile contra guvernului, publicând o ordonanță pretinsă apocrifă în afacerea amintitului jubileu. Ordonanța s'a rectificat, dér agitațiunea n'a încetat, criticându-se mai ales atitudinea ministrului președinte Szell în cestiunea participării guvernului la serbări.

Serbările capitale se vor ține la 15 August în Strigoniu. Partida poporală a cerut, ca jubileul bisericei catolice sě fiă declarat de sěrbătóre a țěrii întregi. De altă parte protestanții maghiari s'au declarat în contra ori-cărei participări a guvernului la serbări, fiind-că acestea privesc numai biserica catolică. Ca sě scape din acéstă dilemă și sě înlăture, fiă un conflict între protestanți și catolici, séu între guvern și catolici, ministru-președinte Szell s'a hotărît a interveni în persónă pe lângă primatele Vaszary, ca sě stabiléscă un arangeament pacinic. De aceea, însoțit de secretarul sěu de stat, a făcut primatelui o visită la Balaton-Füred. Aici s'au înțeles ambii asupra formei, în care va lua parte guvernul la jubileu. Se asigură, că au convenit asupra punctelor principale, după care Majestatea Sa sě fiă representat printr'un membru al casei domnitóre, ér guvernul sě fiă representat prin toți miniștrii la festivitățile din Strigoniu.

Caracteristic este, că de altă parte Szell a adresat un ordin reservat către toți fișpanii, în care îi aviséză, sě nu se decoreze edificiile publice, lipsite de caracter confesional, din incidentul jubileului catolic. Imprejurarea acésta o esploatéză organul lui Banffy cu prisos contra ministrului președinte, pe cuvênt, că este inconsecuent și că în loc sě facă din jubileu o serbare națională, l'a lăsat pe mâna partidelor catolice reacționare.

Mai mult decât visita lui Szell la primatele, supěră însě pe cei din grupul Banffy visita lui Horanszky la Szell în Ratot. Acest fruntaș al fostei partide naționale s'a dus acolo cu cuget de a întări organisația partidei liberale, și se crede, că resultatul va fi întrarea în ministeriu a unui representant din fostul partid național, ca astfel sě se documenteze și înafară contopirea acestuia cu liberalii.

Așa stau lucrurile în taběra maghiară. Animositățile și încordarea dintre partide cresce, și în primul plan pășesc interesele personale de partid și confesionale.

Maghiarii așa-dér au destul de lucru cu aplanarea conflictelor din sînul lor. De unde ar mai lua timp și disposițiă sě se mai încheie „pacturi" și cu naționalitățile?

Prigonirea tricolorului român.

Din *Hunedóra* i-se comunică „Tribunei" o sentință, ce a adus'o căpitanul orășenesc de-acolo, precedându-i o ascultare a *acusaților* și *martorilor* în cestiunea purtării *colorilor nóstre naționale* cu ocasia primirei, ce s'a făcut d-lui și dómnei Francisc Hossu-Longin și tinerilor universitari români, cari s'au fost reîntors dela procesul din Brad.

Erau acusați următorii: d-na Elena Pop Hossu-Longin, d-l Francisc Hossu-Longin din Deva; I. Scurtu, din Clușiu, Ales. Dima, jun., Nic. Macrea, Const. Dima, Albert Șuster, Simeon Cisteianu, George Popp, Daniil Bicsa și Nicolae Popescu din Hunedóra. Ca apěrător figura d-l Dr. Aurel Vlad. La interogatoriu toți acusații au recunoscut, că au purtat *cocarde naționale* pe piept, afară de doi funcționari dela magistrat, d. G. Popp și S. Cisteianu.

După ascultarea martorilor, cari au rěspuns cam la fel, evasiv, a luat cuvêntul apěrătorul, care în termini energici a protestat contra urmărirei și a arătat cât de nebasată și nedréptă este acéstă urmărire. S'a apěrat și d-l *Francisc Hossu-Longin*, care fù întrerupt, pe motiv, că nu vorbesce unguresce.

Căpitanul orașului n'a comunicat sentința imediat, ci numai în 20 Iulie. Au fost pedepsiți: Const. *Dima* cu 15 dile închisóre și 200 coróne amendă *Francisc Hossu-Longin*, Ales. *Dima*, I. *Scurtu*, Daniil *Bicsa*, Nic. *Popescu*, A. *Șuster*, N. *Macrea* la câte 5 dile închisóre și câte 50 coróne amendă. D-na Elena *Hossu-Longin*, și d-nii Sim. *Cisteianu* și George *Pop* au fost *absolvați*. Apěrătorul acusaților a apelat sentența.

E lucru ciudat, că pe când — cum se scie — la Deva se constată și se decretéză, că purtarea și folosirea colorilor românesci *nu constitue un fapt punibil*, pe atunci poliția din Hunedóra vine și pedepsesce acest fapt. Minunați ómeni sunt slușbașii „patrioți" dela administrația unguréscă! Ei se cred mai competenți și mai chemați de-a judeca, ce e punibil și ce nu, decât un for judecătoresc, provocându-se la ordinațiunea ministerială din 1885, dată în cestiunea folosirei colorilor *strěine*, care însě nu se póte aplica în casul de față, vorba fiind aici nu de *embleme* și *stindarde strěine*, ci de nisce simple cocarde.

Dér sě așteptăm resultatul apelațiunei.

Discurs de deschidere

a adunării generale a „Societății pentru fond de teatru român" în 9 (22) Iulie 1900, ținut de președ. **Iosif Vulcan.**

— Fine. —

Nicăiri, în elementul românesc, sentimentul acesta nu s'a ivit cu mai multă tăriă, decât aici în Transilvania, vatra unde au descălecat legiunele romane, obârșia némului românesc.

Munții aceștia, cu întunecoșii lor codri, au fost adăpostul tainelor sufletesci ale poporului nostru. Frémětul pădurilor i-a ascuns durerea adêncă, clocotul păraelor i-a înecat dorul neînfrânt, cântecul priveghetórei i-a plâns în nopți cu lună visul inimei; doina din ședětori îi tîlcuia dragostea nemărginită; dansul flăcăilor și al fetelor pe pajiștea verde arăta veselia lui; ér când s'apropia primejdia, suna tulnicul din munte 'n munte, pierdêndu-se 'n zarea depărtării... Și atunci toți apucau arma, sě-și apere vatra. Huiduit, nedreptățit, desmoștenit, — Românul nici-odată nu-și părăsia munții, nu-și lua lumea 'n cap, căutându-și aiurea un traiŭ mai ușor; el preferia sě mănânce pânea amărăciunii, dér sě rěmână în țéra sa, căci dorul de glia pământului, din care s'a născut, nu l'a lăsat sě plece, căci nici-odată desnădejdea nu l'a cutropit, căci totdéuna a fost idealist.

Curentul Eminescu, care a stîrnit valuri de pesimism în literatura nóstră modernă, a produs, prin nepriceperea și exagerarea imitatorilor, o pornire atât de posomorîtă, încât însu-și cel mai eminent elev al lui, Alesandru Vlahuță, s'a credut dator, ca paznicul, care în vremuri de primejdiă trage clopotul într'o dungă, a-și lua lira și a esclama:

Unde ni-s entusiaștii, visătorii, trubadurii,
Se ne cânte rostul lumii și splendorile naturii?
Unde ni-s sěměnătorii generóselor cuvinte,
Magii ocrotiți de stele, mergětorii înainte.
Sub credințele sfărmate și sub pravilile șterse,
Ingropând vechia durere, cu-al lor cântec sě reverse.
Peste inimile nóstre mângăiere și iubire, —
Și cuvêntul lor profetic, inspirata lor privire,
Valurile de 'ntuneric despicându-le în douě,
Splendidă 'naintea nóstră sě ne-arate-o lume nouă!

Și glasul poetului n'a rěsunat în pustiu. Entusiastul, visătorul, trubadurul dorit, s'a ivit. El a rěsărit din pământul Transilvaniei. E fiiul poporului nostru. Este George Coșbuc, care cu lira sa ne cântă rostul lumii, splendorile naturii, îngropând vechia durere, revarsă peste inimele nóstre mângăiere și iubire, despicând în douě valurile de 'ntuneric, ne-arată o splendidă lume nouă.

Ce frumos este tabloul, care ni-se deschide vederii! Un aer de primăvară ne împresóră cu drag, par' că respirăm mirosul florilor de câmp, par' că audim doinele de dragoste și chiuiturile vesele, par' că vedem călușerii jucându-și dansul vitejesc și flăcăii cu fetele îngânând Ardeleana. Tóte ne spun, că viața e frumósă și că este mare bucuriă a trăi. In mijlocul acestor plăceri, ne simțim atât de bine, atât de fericiți. Asta e vatra nóstră. Aici suntem acasă. E cuibul idealismului.

Da, suntem idealiști, căci idealismul e aerul, care ne hrănesce; boldul, care ne cresce; brațul, care ne dă putere și elementul, care ne clădesce viitorul.

Suntem idealiști, căci idealismul e catechismul, care ne învață încheieturile credinței românesci, ne luminéză calea onórei naționale și ne spune, că suntem datori a stărui din tóte puterile, a jertfi tot, chiar și viața, pentru ridicarea némului nostru.

Suntem idealiști, căci idealismul forméză caracterele neclintite, cari nici-odată nu șovăesc, cari prefer sě móră, decât sě-și închine fruntea în fața amenințării séu în a interesului personal.

Suntem idealiști, căci idealismul ne presintă modelul adevěratului om de valóre, care lucréză numai sě-și facă datoria, sě-și mulțuméscă consciința, fără sě rêvnéscă la popularitate și fără sě mérgă a-și incassa — dela cei nepricepuți — aplausele.

Suntem idealiști, căci idealismul și onórea sunt frate și soră. Legătura lor de sânge îi face sě se iubéscă într'atâta, încât unul fără altul nici nu se póte întipui. Etă și cuvêntul pentru care un adevěrat idealist nu póte fi, decât om cinstit.

Suntem idealiști, căci idealismul e talismul, care ne-a mântuit ca prin minune și care ne va ocrotì cu aceeași putere și în viitor, décă vom ține la vechia credință, că limba ni-i viața, că numai până atuncia vom fi Români, până când vom avé limba nóstră!

Suntem idealiști, căci suntem Români. A fi Român însemnéză a fi idealist. Idealismul e partea constitutivă a ființei nóstre.

Suntem idealiști și lăsăm idealismul nostru, ca un paladiu din moși-strămoși, urmașilor, cari ne vor înlocuì póte cu mai mari pregătiri, dér nu cu mai multă însuflețire și nu cu mai multă rêvnă de muncă—conjurându-i sě-l păzéscă și sě-l transmită generațiilor următóre.

Suntem idealiști și vom fi de-apururi. Idealismul nostru nu va înceta nici-odată, câtă vreme în acești munți și 'n aceste văi va mai bate o inimă românéscă. De geaba se va încumeta ori-cine sě-l nădușéscă, n'are sě isbutéscă. Totdéuna și pretutindeni va eși la ivélă, prin graiul nostru, prin musica nóstră, prin obiceiurile nóstre, prin neclintita voință a nóstră de-a fi, de-a trăi, de-a înainta și de-a ne lua locul potrivit în rêndurile popórelor culte.

Și nu va peri din noi idealismul, până când inima va sci sě iubéscă și „la fântâna cu isvor" se va 'ntâlnì „dor cu dor;" până când doina de jale o sě-și verse durerea pentru dragostea pierdută, ca plângerea vêntului pribeag asupra florilor ofilite; până când desișul codrilor ne va îmběta sufletul cu tainele unor plăceri ascunse;

până când ecoul munţilor ne va ademenì cu dorul de libertate; până când fluerul tânguios al ciobanului ne va fura somnul dulce; până când povestaşul ne va încălḑi sufletul, vorbindu-ne de feţĭ-frumoşĭ, carĭ s'au bătut cu bălaurĭ; până când lăutarii ne vor cânta balade vitejescĭ, despre aĭ noştri, carĭ au bătut pe duşmanĭ; până când vom auḑì chiotul vesel al dansatorilor cu feţe aprinse de fericire, a căror picióre abia ating pământul, ér sufletele lor bat în cerurĭ...

Nu va peri din noi idealismul, căcĭ

Suntem, Românĭ, un ném în lume,
Ce ţine la trecut şi nume;
Avem şi noi un ideal
Naţional,
Pe care n'au sĕ ni-l sugrume
Nicĭ fier, nicĭ jug, nicĭ orĭ-ce val.

*

Cu acésta credinţă, vĕ salut, domnilor şi dómnelor, — şi deschid adunarea generală.

Din Serbia.

(Căsĕtoria regelui. — Temerĭ de o mare crisă. — Milan. — Natalia — Miresa.)

Tînĕrul rege al Serbiei a arătat, că are temperament de domuitor; este ceva impunător în individualitatea lui. Hotărîrea, ce a luat'o fără de veste, de a-se căsĕtori cu vĕduva *Draga Maşin*, a umplut de uimire nu numai publicul din regatul vecin dela Dunăre, ci şi străinătatea.

Surprinderea a fost însĕ mai mare în Serbia. Hotărîrea regelui a provocat deodată o mare crisă, rară în felul ei. Mai întâiŭ întreg ministeriul şĭ-a dat demisiunea, au urmat apoi un şir întreg de demisiunĭ. Au demisionat, afară de guvern, secretarul regelui, primul sĕu adjutant, medicul de curte, vice-colonelul Constantinovicĭ, unchiul regelui a fost el demisionat, ér fiiul acestuia, locotenent de gardă, a renunţat la rangul sĕu, şi se aştéptă încă un şir întreg de demisiunĭ.

Scirea căsĕtoriei a iritat însĕ mai mult decât pe toţĭ, cercurile diriguitóre din Belgrad. Chiar şi politicianii mai calmĭ se tem, că poporul se va nelinişti. Cercurile diriguitóre au şi demonstrat prin aceea, că n'au arborat stindarde pe clădirile de stat. Stégurĭ s'au arborat mai mult pe edificii private, dér totuşĭ representanţa capitalei sêrbescĭ a arangiat alaltăerĭ un conduct cu torţe în onórea regelui.

Mai mult decât toţĭ, este supĕrat şi indignat ex-regele-voiajor *Milan*. In primul moment al mâniei şĭ-a dat dimisia din postul de comandant suprem al armatei, însoţind acésta dimisiune cu declaraţia, că-i „pare rĕu“ de ce a făcut fiiul sĕu. In căsĕtoria acésta Milan vede sfîrşitul influenţei sale în Serbia. Nu s'a aşteptat el la acésta, cu tóte-că putea sĕ se aştepte.

Se ḑice, că nicĭ *Natalia*, mama regelui, n'ar fi învoită cu căsĕtoria. Cei-ce însĕ sunt iniţiaţĭ în tainele politice din Belgrad, au convingerea, că Natalia nu póte decât sĕ profite din pasul acesta al fiiului sĕu şi influenţa ei politică la curtea sêrbéscă sĕ devină érăşĭ preponderantă. La curtea Nataliei s'a întêlnit prima-óră regele Alexandru cu viitórea lui soţiă, care după mórtea primului sĕu bărbat, a fost primită ca damă de curte a reginei şi póte că tot ocrotirei, ce a dat'o ea vĕduvei Maşin, este a-se atribui în primul rênd, că amiciţia tînĕrului rege faţă de vĕduva, care i-ar puté fi şi mamă, s'a prefăcut în amor înfocat, aşa că regele nu mai póte trăi acum fără de ea.

Incât despre *mirésă*, născută *Draga Lunĭeviça*, se ḑice, că e de statură înaltă, sveltă, o apariţiă interesantă, care farmecă şi cuceresce. Unii ḑic, că e de 36, alţii de 39 şi érăşĭ alţii de 42 anĭ. După-ce a eşit dela curtea reginei Natalia, Draga s'a reîntors la Belgrad, unde salónele ei erau deschise societăţii înalte şi personagiilor distinse. Milan a privit'o tot-déuna cu ochĭ rĕi. Deja înainte c'un an a fost între Milan şi fiiul sĕu o scenă fórte sgomotósă din pricina Dragei, în care ex-regele vedea nimicirea planurilor lui, de a câştiga pe séma fiiului seu o nevăstuţă la vr'una din curţile princiare. Regele Alexandru însĕ a rĕmas constant şi deja atuncĭ era decis sĕ ia în căsĕtoriă pe Draga. Mirésa este fiica fostului şef de district din Sabaţ, originară din familia Lunleviç, care sub domnia lui Miloş şĭ-a câştigat marĭ merite pentru Serbia. Draga a primit o crescere escelentă în casa părintéscă şi vorbesce bine limba germană şi francesă. Este o figură de tot simpatică, cu maniere cuceritóre.

Rĕsboiŭ în China.

Secretul din Peking.

N'a sosit încă un rĕspuns decisiv şi autentic la întrebarea: ce s'a întêmplat cu ambasadorii şi strĕinii din Peking? Am semnalat erĭ, că ambasadorul chines din Londra a îmânat ministeriului engles de esterne o telegramă, după care, afară de br. Ketteler, toţĭ ceilalţĭ representanţĭ ai puterilor sunt *încă* în viaţă. Telegrama acésta însĕ *nu avea dată*. Din *Berlin* se telegrafézá, că ambasadorul chines de acolo *crede*, că representanţii strĕinĭ trăesc încă, însĕ guvernul chines *ĭi ţine ca ostatecĭ*, ca astfel sĕ împiedece întrarea puterilor în Peking. Intr'aceea diferite telegrame din *Londra* anunţă din nou mórtea împĕratului Chinei şi *pun la îndoiélă* scirea, că toţĭ ambasadorii ar fi în viaţă. Er ḑiarele parisiene „*Debats*“ şi „*Temps*“, în lipsă de scirĭ directe din Peking, îşĭ esprimă din nou neliniştea lor asupra sórtei Europenilor din capitala imperiului chines. Remarcabil mai este şi aceea, că pe când telegramele din isvor chines spun, că scirea măcelului din Peking nu este adevĕrată, pe atuncĭ însuşĭ împĕratul chines *Kuang-Su* recunósce în pretinsa scrisóre, ce a trimis'o împĕratului Japoniei oferind acestuia alianţa Chinei, că nu numai br. Ketteler a fost ucis, dér şi secretarul ambasadei japonese Sugijama.

Tien-Cin.

Scim, că după o mare resistenţă a Chinesilor, trupele aliate au ocupat în 19 l. c. cu asalt Tien-Cin-ul, luând ca pradă 50 de tunurĭ şi multe provisiunĭ. Chinesii s'au refugiat spre Peking. Partea chinesă a oraşului a promis ascultare şi supunere.

După o telegramă din Londra, trupele aliate ar fi avut o purtare puţin onorifică. A doua ḑi după ocuparea oraşului chines, *aliaţii s'au dedat la jaf general.* Trupele diferitelor state au inundat stabilimentul chines, pustiind şi jăfuind. Soldaţii au răpit obiecte de preţ, giuvaericale şi banĭ. Visteria statului voiau s'o scutéscă de jefuire, dér n'a succes. Cea mai mare parte din banii visteriei au fost furaţĭ. Oficerii englesĭ au confiscat tóte obiectele, ce le-au aflat la cetăţenĭ.

Intenţiunile Rusiei.

Rusia îşĭ continuă rĕsboiul sĕu separat contra Chinei. Un ucaz împĕrătesc a ordonat *starea de rĕsboiŭ în districtele militare ale Siberiei, Turkestanului şi Semirjecevsk-ului*. Un alt ucaz ordonă, ca toţĭ reserviştii din numitele districte militare sĕ fiă chemaţĭ sub arme. Din Petersburg vor pleca Miercurea viitóre în China două bataliόne de vênătorĭ. Duminecă Ţarul a arătat Şahului Persiei în Krasnojesele regimentele mobilisate, cărora li-a urat mult noroc şi călĕtoriă bună. Afară de acestea vor mai fi mobilisate batalionele de vênătorĭ 3, 4, 5 şi 6 din Caucas.

Dér Rusia se pregătesce de rĕsboiŭ şi pe Mare. In privinţa acésta se anunţă din Petersburg următórele: Admiralul *Skridov*, noul comandat al escadrei rusescĭ din Oceanul Pacific, va călĕtori în 27 Iulie prin Marsilia în China. Indată-ce va sosi acolo, *se va începe resboiul maritim.* Admiralul a primit ordin, ca la cas de lipsă, sĕ bombardeze tóte oraşele litoralului chines.

O scire telegrafică din *Viena* spune, că faţă cu atitudinea ameninţătóre a Chinesilor îngrămădiţĭ la frontierea sudică a Siberiei, guvernul rusesc a decis sĕ ia grabnice mĕsurĭ, şi că sunt temerĭ de seriόse complicaţiunĭ între Rusia şi China.

Din *Varşovia* se vestesce, că brigadele 1 şi 2, constătătóre din câte 8 regimente, precum şi prima şi a doua diviziă, vor fi trimise în China.

Intr'aceea în Mandsuria, la frontiera Siberiei, continuă ḑilnic luptele între Ruşĭ şi Chinesĭ.

SCIRILE ḐILEI.

— 12 (25) Iulie.

Distincţiunĭ. „Monitorul oficial“ publică decretul regal, prin care se conferă d-lui Take Ionescu, fost ministru de finanţe, marea cruce a ordinului *Corόna Romániei.* „Monitorul“ mai publică şi decretul regal, prin care s'a conferit ordinul *Stéua României* în gradul de comandor d-lor Dr. C. I. Istrati, fost ministru al cultelor şi C. G. Disescu, fost ministru al justiţiei.

Biserică greco-catolică la Arad. „Egyetértés“ dela 23 Iulie n. publică următórea scire, care aştéptă încă lămurirĭ: „Episcopul gr. cat. dela Lugoş a provocat oraşul Arad, în calitate de patron, sĕ edifice o nouă biserică groco-catolică pentru numĕroşii credincioşĭ de-acolo. Adunarea orăşenéscă a pertractat erĭ hârtia episcopului şi a declarat, că după-ce dreptul de dispunere al oraşului asupra bisericei gr. cat. a încetat, nu e obligat a edifica noua biserică. Acésta hotărîre s'a făcut cunoscută episcopului gr. cat. din Lugoş prin magistratul orăşenesc“.

Despărţĕmêntul Blaşiŭ al Asociaţiunei îşĭ va ţiné adunarea generală la Sâncel în 5 August n. c. Cu acea ocasiune se va aranja, cu concursul coriştilor plugarĭ din Sâncel, şi o producţiune musicală-declamatorică, al cărei venit va fi destinat o parte pentru fondul despărţĕmêntului Asociaţiunei, ér alta pentru fondul coriştilor plugarĭ. Invitărĭ speciale nu se vor trimite.

Studenţĭ maghiarĭ la congresul din Paris. La congresul internaţional al studenţilor, ce se va deschide la Paris în 5 August n., vor lua parte, dupa cum spun foile unguresci, vre-o 25 studenţĭ maghiarĭ sub conducerea lui Rudolf *Ludwigh*, preşedintele reuniunei maghiare studenţescĭ. Se vor alătura însĕ la aceştia şi studenţii „maghiarĭ“ aflătorĭ în Paris, aşa că tinerimea maghiară se crede, că va fi representată prin vre-o 40 de inşĭ. — După cum se póte conchide şi din numele conducĕtorului, între studenţii maghiarĭ vor fi cuprinşĭ şi mulţĭ Jidanĭ şi alţĭ „patrioţĭ“ de 5 piţule.

Academia de musică şi artă dramatică în Bucurescĭ. In Octomvrie viitor se va deschide în Bucurescĭ Academia de musică şi artă dramatică a societăţii „Teatru Popular“ în localul oferit gratis de d-l advocat George Angelescu, preşedintele societăţii. O comisiune din sînul comitetului dirigent a fost însărcinată cu instalarea şcólei, alcătuirea definitivă a programelor şi îndeplinirea formalităţilor de autorisare. Şcóla se va deschide şi susţiné cu fondurile deja adunate de societate numai pentru acéstă destinaţiă, cum şi din cotisaţiile depuse de membrii ei. Sumele deja vĕrsate de acţionarii societăţii „Teatrul Popular“ se află şi vor rĕmâné intacte, parte la Banca Poporului, parte la casa Chr. D. Elefterescu, până la completarea subscrierei, şi vor servi esclusiv numai pentru Teatrul Popular. La tómnă odată cu inaugurarea şcólei se va convoca o mare întrunire, spre a se completa subscrierea fondului necesar pentru clădirea Teatrului Popular.

Emigrările Evreilor din România. Dumineca séra au plecat cu vaporul aus-

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Scrisóre dela băi.

Scharding (Austria de sus), 15 Iulie 1900.

Frate Andreiŭ de pe Someş!

In vara anului trecut, petrecênd vacanţele în Dalmaţia, cele vĕḑute pe acolo ţi-le-am împărtăşit prin mijlocirea foişórei „Gazetei Transilvaniei“.

Pentru vacanţele din ĕst an am venit la Schärdin în Austria de sus, unde fac cură de apă după metoda părintelui Sebastian Kneipp.

Mulţĭ mi-au împărtăşit, că epistolele mele din Dalmaţia le-au aflat a fi interesante şi instructive, şi din astă causă, usând de ospitalitatea „Gazetei“, cele vĕḑute pe aicĭ încă voiŭ a ţi-le comunica pe aceeaşĭ cale, credênd, că cele împărtăşite vor interesa şi pe alţĭ cetitorĭ ai acestui ḑiar.

In anul 1895 pătimisem, cum scii, mult de ochĭ, aşa că timp de 9 lunĭ nu putui ceti şi scrie. Medicul meu, profesorul Ottava spunea, că are sĕ-mĭ facă o operaţiune la ochĭ, îmĭ recomandase însĕ, ca timp mai îndelungat sĕ stau la ţéră şi sĕ fac şi o cură de apă spre a-mĭ întări nervii. In urma acestui sfat am făcut o călĕtoriă de 5 sĕptĕmânĭ în Bosnia, care a fost într'adevĕr frumósă şi interesantă, déră, durere, din causă că nu puteam scrie şi ceti; despre acea călĕtoriă, în contra obiceiului meu, diuariu n'am purtat. Cincĭ sĕptĕmânĭ am petrecut aicĭ la Schärding, unde am făcut cură de apă rece, care într'adevĕr mult mi-a folosit, aşa că în urma aceleia profesorul Ottava a făcut operaţiunea la ochĭ cu cel mai bun succes, încât de atuncĭ, laudă Domnului, vĕd bine, pot ceti cele mai mĕrunte şi rele scrisorĭ, şi-mĭ pot vedé de oficiu, fără nicĭ o împedecare. Şi acum éră mĕ aflu la Schärding netrimis de nimenea; o întărire a nervilor, carĭ sunt prin seriósa nóstră labóre de peste an destul de atacaţĭ, mi-am recomandat'o eu însu-mĭ.

Schärdingul prima-dată mi-l recomandase ca loc bun pentru cura kneippiană un fost coleg al meu, care suferea de nervositate şi aflase aicĭ multă uşurare.

In epistola de faţă 'ţĭ voiŭ descrie pe scurt mai întâiŭ Schärdingul şi ţinutul lui cel frumos, apoi te voiŭ întroduce puţin în metoda curei de apă de aicĭ.

Schärding, care e situat pe malul drept al rîului Inn, este un orăşel frumos şi drăgălaş, cam 4000 locuitorĭ germanĭ, toţĭ catolicĭ, parte comercianţĭ, profesioniştĭ, fabricanţĭ, parte agricultorĭ, şi este situat pe o înălţime încunjurată încă şi acuma cu bastióne şi şanţurĭ, carĭ dau testimoniu despre aceea, că aicĭ a fost odată o cetate bine fortificată. Casele sunt tot cu două etagiurĭ, lipite una de alta, au acoperişe ascuţite la stradă cu frontispiciu de mur triunghiular. Oraşul e canalisat, fórte bine pavat, are apaduct, care-l alimentéză cu o apă fórte bună de munte şi e luminat cu electricitate. E încunjurat de promenăḑĭ, are pe un loc ridicat un frumos parc numit „Stadtpark“, de unde se deschide o minunată panoramă peste Bavaria. Acest parc, pot ḑice, că este decórea oraşului. Un pod de 350 paşĭ lung împreună Schärdingul cu Neuhaus, orăşel din Bavaria, unde pe o insulă a fluviului Inn se află un castel frumos, de present un mare institut cu pensionat, unde prin călugăriţe catolice se dă educaţiune pentru fete până la studiile mai înalte, care institut este cercetat de eleve din familii cu prindere, mai cu sémă din Germania şi Austria, însĕ şi din alte părţĭ ale Europei.

Neuhausen, care încă are un ţinut fórte frumos, este în tótă ḑiua, mai cu sémă către séră cercetat de óspeţii din Schänding, căcĭ acolo un pahar de bere costă patru crucerĭ, şi o jumĕtate de litru, lapte acru minunat de bun cu o pâne şépte crucerĭ. Intre parenteze trebue sĕ notez că beutul berei celor dela cură nu le este oprită, éră laptele acru este prescris. Medicul nostru ne iértă sĕ bem ce ne place, déră ne opresce sĕ bem ceva în decursul mâncărei, el ḑice, că beutura numai atuncĭ priesce stomacului, décă béi când îţĭ este sete înaintea mâncării cu o óră, şi după mâncare la două óre, în decursul mâncărei însĕ de aceea nu, căcĭ beutura împiedecă consumarea mâncării, fiind chiămate sucurile stomacului a face digestiunea. Acum după-ce ajunsei ca din întêmplare la ale

triac din Galaţî următórele grupurî de emigranţî: Un grup de 180 emigranţî din Bacău, unul de 32 emigranţî din Râmnicu-Sărat şi 23 evrei Gălăţenî, între carî se aflau mai multe femei, ai căror bărbaţî plecaseră cu cât-va timp mai înainte. Aceste grupurî, în total 235 persóne, vor face împreună drumul până la Viena, ér de acolo parte vor lua drumul Canadei, ér altă parte spre Hamburg; de aicî se vor îmbarca spre America. Lunî au sosit în Iaşî 108 emigranţî botoşenenî, printre carî şi 15 femei. Erî Marţî pornì grupul „Bruderbund“ cuprindênd 65 familii de comercianţî. Destinaţia lor e Canada. Tot Lunî au plecat din Bucurescî spre Predeal doi comercianţî evrei, ducênd cu ei 5.000 de lei pentru a scóte bilete de drum până la Viena Evreilor, carî steteau de 12 dile pe câmpul Predealului. Din fondul strîns sunt 3,000 lei dela spitalul Caritas şi 2,000 de lei dela asistenţa publică. Evreii au plecat din Predeal luând drumul spre Viena. Ei erau în număr de peste 400 şi grupa cuprindea bărbaţî, femei şi copii.

Telefon fără sîrmă. In foile unguresci circulă o scire, după care directorul de postă şi telegraf din Sâmbăta (în Ungaria) cu numele Sigismund *Musits* ar fi inventat un telefon fără sîrmă. Se dice, că s'ar fi făcut încercărî, telefonându-se din-tr'o stradă în altă stradă depărtată şi a succes bine, audêndu-se fiă-care cuvênt şi fiă-care cântec. Musits până acum s'a ferit de-a destăinui secretul pretinsei invenţiunî, dér spune, că invenţiunea sa, décă va fi perfecţionată şi lucrată în stil mai mare, va puté fi întrebuinţată şi pentru conversărî în distanţe marî. Scirea însě aştéptă confirmarea.

Otrăvirea lui Muraview. „Fremdenblatt“ comunică nisce scirî private, pe carî le-a primit din Petersburg şi carî ar face sě se crédă, că fostul ministru de esterne *Muraview din causa neplăcerilor provocate de situaţia în China, s'a otrăvit.*

Cai în Transvaal. Din Fiume se telegrafézǎ, că pe vaporul „Rembrandt“ se transportă 962 cai în Africa de sud şi că alte două năi vor transporta alţî 1800 cai, tot cu aceeaşî destinaţiă.

Un institutor calificat, care posede deplin limba română, maghiară, germană şi francesă, avênd din acésta din urmă şi diplomă de calificaţiă, doresce a se angaja ca educator într'o familiă séu în vre-un pensionat. Informaţiunî dela administraţia diarului nostru.

Luptele din Transvaal.

Englesii érăşî au fost scărmănaţî simţitor de Burî. Din *Betlehem* se anunţă la Londra, că o trupă englesă şi o bateriă fiind trimisă în serviciu de recunóscere, a dat la 10 chlm. depărtare de Betlehem peste o puternică posiţiă de luptă a Burilor. Lucrul a ajuns la încăerare. Englesii, carî n'au putut sě isgonéscă pe Burî din posiţiile lor, au cuprins o colină, dér de către séră *Burii au dat năvală asupra lor şi i-au fugărit.* Englesii au perdut un ofiţer şi 9 ómenî.

Generalul *Broadwood* telegrafézǎ din *Honingspruit*, că din Kroonstaad persecută de 10 dile pe *De Wett* şi la 19 l. c. s'a încăerat cu el. Venind nóptea n'a putut sě-i mai calce în urmă, Englesii au avut şi aicî pierderî: 5 omorîţî şi 16 răniţî. Burii şî-au luat drumul spre Paardekraal şi se crede, că armata lor constă din *2000 ómenî* şi 4 tunurî sub conducerea lui *Steyn* şi a fraţilor *De Wett.*

Colonelul *Kelly-Kenny* anunţă din *Bloemfontein* cu data de 22 Iulie, că *Burii au tăiat comunicaţia pe linia ferată* spre nord dela Honingspruit. *Burii au prins un tren auxiliar, în care se aflau câţî-va higlanderî.* La Bloemfontein a sosit scirea, că un număr mare de Burî merg spre Honingspruit. *Orî-ce legătură cu Pretoria s'a întrerupt.*

Lord *Roberts* telegrafézǎ din *Pretoria*, că Burii au împresurat şi atacat o staţiune a drumului de fier, 13 chlm. spre ost de Heidelberg. Garnisóna englesă i-a surprins şi Burii s'au retras.

Aşa-dér Burii tot fac isprăvurî. Vorba ceea: décă nu cură, picură!

Din China.

Academia francesă a premiat o carte: „China deschisă“, tocmai în óra precisă, în care China începe sě se închidă ermetic dinaintea „dracilor de strěinî“.

„Dracul“ pentru populaţiunea credulă şi escitată a Impěrăţiei cerescî, este fie-care European, care vine sě strice liniştea şi sě împrăscie cu bătăi crude mulţimea imobilă a acestor milióne şi milióne de ómenî, la carî ne-am obicînuit a privi, aşa dicênd, ca la Chinesii de pe paravane.

Insě în dosul paravanului e un popor, şi ce popor! Nenuměrabil, furnicărind, capabil de a inunda şi de a absorbi lumea întregă. Nu cred, încă tot nu cred în „periculul galben“, care a inspirat împěratului Germaniei un desemn alegoric representând naţiunile europene hypnotisate şi înmărmurite de privirea unui „Pussah“ chines, feroce şi îngrozitor.

Ce scene înfiorătóre se vor fi petrecut în diua acelui masacru din Peking!

In legaţiunile asediate, femeile, copiiî aşteptând mórtea, bărbaţii palidî, cu revolverul în mână, cu hotărîrea de a se apěra până la ultima rěsuflare — o grupare tragică a unor fiinţe separate de lume, indesuite ca pe o plută, în mijlocul valurilor, carî cresc, sě măresc, urlă, nimicesc şi înspăimântătórea gălăgiă a mulţimei, a imensei mulţimî — oribilă mulţime criminală, în tóte ţěrile, când o apucă nebunia rěsbunării şi pe buze pofta de sânge — mulţimea fanatisată, care cere ca jertfă carnea acelor fii ai Europei refugiaţî într'o ambasadă şi închinându-se....

Orî cum va fi fost desvoltarea acestei drame, scenele au trebuit sě fiă înfiorătóre. Infiorătóre şi eroice.

Soldaţii, carî se vor reîntórce, ne vor istorisi despre devotamentul luptătorilor, despre resignaţiunea femeilor, şi despre curagiul tuturor.

Dér ceea-ce s'a întêmplat în acel oraş adî neabordabil, când se va sci? Se pare că suprema ironiă a sorţii rěspunde ast-fel la conferinţa din Haga, la visul desarmării, prin bătăile din Transvaal şi prin esplosiunea barbariei acestei Chine şi a omorurilor ţěrii vinete.

Ţéra vînětă devenită ţéră roşiă! De altcum, viaţa omenéscă nu valorézǎ mult în acele ţinuturî, unde rěsbóiele se plătesc cu milióne de cadavre.

Pictorul Veretshagin, pictorul de lupte vestit, care a pětruns în multe oraşe chinesescî, ruinate prin lupte, n'a vědut acolo altă decât osăminte, capete şi érăşî capete, cât îţî vedeau ochiî.

Tot capete de o albéţă ca zăpada, spălate prin apa ploilor, róse de sórele cald. „Ai dice, scrie pictorul, că sunt tot bolovanî de carî se află la marginea rîurilor“.

Décă vom adauge revolta sectei Taiping la revolta musulmanilor, au costat acestea două perióde de massacru, după calculul lui Veretshagin, în două decî de anî cam 40–50 milióne de vieţî omenescî. Pe an se vin la cincî sute de mii de capete tăiate.

Şi numěrul e acolo atât de formidabil, încât ast-fel de lucrurî trec par'că n'ar fi fost. Oraşele dispar, capetele se îngrămădesc şi se înălbesc, — massa omenéscă se întrunesce éră ca un fluviu despicat de o corabiă şi apa continuă a curge, cum continuă rassa galbenă a bîjbăi. — Furnicarului colosal nicî că-i pasă de vre-o câte-va furnicî jertfite.

Cum poţî impune respectul esistenţei omenescî unui popor, care nu ţine de loc la viaţă? Aduşî până la culme, nebuniţî de predicaţiunile Boxerilor, n'are altă ideiă, decât sě cureţe ţéra chinesă de acestî Europenî, instalaţî la ei şi vrênd sě impună civilisaţia lor fiilor Asiei.

Repetăm încă-odată, că viaţa la ei n'are nicî o valóre, încât în Jang-tse-Kiang, décă cade un om în apă, toţî privesc la el cum se înécă fórte liniştiţî, fără o umbră de milă. Nicî un Chines nu şî-ar părăsi pipa sa, ca sě întindă mâna nenorocitului, care dispare acolo, în fluviul cel galben.

Pentru-ce? Intâiŭ fiind-că aicî orî-ce om scapă pe celalalt, e silit sě plătéscă datoriile aceluia pe care l'a scăpat. El devine imediat debitorul aceluia pe care l'a scos din pericul. Toţî creditorii rěului înotător (şi mai rěu plătitor) recurg contra bunului Chines naiv, care comite crima sě condamne pe altul la viaţă.

Acolo nascerile sunt prea abondente, şi morţii nenuměrabilî. Fiinţa trece dela un punct la celalalt cu o uşurinţă de necredut.

Dér décă despreţuesce mórtea, Chinesul iubesce suferinţa, şi îi place sě facă pe altul sě sufere. El lungesce viaţa cu gróznice combinaţiunî de torturare. Acest popor cult are ferocitatea tigrului şi rafineriile pisicei, spintecând şórecele cu supliciurî inventate. Este un ingenios preparator de durerî. El prelungesce agoniile cu o rară sciinţă şi crudime.

Cum se va sfîrşi lupta acésta! Pe puntea dela Palikao lăsau Chinesii sě fiă omorîţî, fără resistenţă, om de om; s'au aflat cadavrele lor în ordine de bătaiă, în rang, de alungul parapetelor.

Astădî Chinesii sunt însě soldaţî bunî. carî nu se mulţămesc numai de a muri bine, dér carî voesc sě învingă. Altă dată nu mai revenea în luptă o colónă, care a fost învinsă, astădî Chinesii turbaţî se apucă tot din nou de luptă, ceea ce ne arată, că s'a desvoltat energia în massa acésta de ómenî. Şi Chinesul e fórte vînjos, după afirmarea Japonesilor.

Decî Europa bětrână sě gândéscă, sě scape ea póte din mânile şi unghiile galbene! Şi sě mediteze şi despre tot ce se ascunde în fiinţele acestea, în aparenţă aşa supuse şi blânde. Nu-i bine sě deştepţî bestia în om. In noi nu dórme duhul blândeţei, ci crudimea tigrului.

ULTIME SCIRI.

Viena, 24 Iulie. In urma scirei despre căsětoria regelui Serbiei, Majestatea Sa Francisc Iosif a chemat la sine în Ischl pe ataşatul militar austriac *Hrdliczka* şi i-a ordonat sě plece numai decât la Belgrad.

Belgrad, 24 Iulie. Regele a chemat la sine pe foşti miniştrii radicalî *Velimirovicî* şi *Giaja.* Se crede, că cu compunerea cabinetului va fi însărcinat *Grabamovitz.*

Washington, 24 Iulie. Guvernul a primit o telegramă dela consulul american din Shanghai, după care principele *Tuan* (?) telegrafézǎ, că un funcţionar dela Cîungli-jamen a vědut în 18 l. c. *pe toţî ambasadorii.* In diua aceea toţî erau *nevătěmaţî.* Guvernul american crede, că în telegramă sunt greşelî şi că în loc de Tuan, este a-se ceti *Yuang* (guvernorul din Santung.)

Hamburg, 25 Iulie. „Coresp. de Hamburg“ anunţă, că după o telegramă din Londra, *personalul ambasadelor din Peking se află în drum spre Tien-Cin* Ambasadorul chines din Bruxella confirmă acésta.

Londra, 24 Iulie. In luptele de lângă *Derbepoort*, spre ost dela Pretoria, *au cădut dilele din urmă 400 Englesî.*

NECROLOG. Valeriu Vestemean şi Ana, věduvă de Crişian născută Vestemean, ca fii, cu inima sdrobită de durere, în numele lor şi al numěroşilor consângenî aduc la cunoscinţă, că preaiubitul lor tată şi respective moş

Antoniu Vestemean,

Canonic în capitlul metropolitan gr. cat. de Alba Iulia şi Făgăraş, decorat cu Crucea de argint cu corónă pentru merite, etc.,

astădî la 10 óre a. m. după lungî şi grele suferinţe, provědut cu sf. Taine, 'şî-a dat nobilul sěu suflet în mânile Creatorului în anul al 83 al etăţii şi 56 al preoţiei.

Rěmăşiţele pămêntescî ale scumpului defunct se vor transporta Mercurî, în 25 Iulie st. n., la 10 óre a. m. din locuinţa sa (Hundsrücken nr. 13) şi se vor depune spre vecînică odihnă în cimiterul bisericei gr. cat din Vestem, comuna sa natală.

In vecî pomenirea lui!

Sibiiu, în 23 Iulie 1900.

Diverse.

Frumseţile chinescescî. Fostul ataşat militar Tschengkitong în interesanta sa carte „Diverse din China“, se esprimă astfel despre frumseţea femeiéscă: Europa se încăldesce pentru ochî marî, pěr blond buclat şi un nas grecesc. La noi din contră numai ochii micî, pěrul negru lins şi nasul delicat cîrn, se consideră ca lucrurî divine de admirat. Un şir de dinţî albî ca perlele, încheeturî subţirî la mânî şi picióre aparţin aci ca şi acolo calităţilor unei perfecte frumseţî. Poetul chines cântă astfel frumseţea unei femei: Sprîncenele ei fin desemnate, se asémănă cu silueta munţilor îndepărtaţî, ochii ei sunt atât de transparenţî ca apa în timpul tómnei, şi pe buzele ei zace reflexul aurorei. Coafura Chineselor moderne nu mai e clădirea pěrului ridicată pe un schelet de sêrmă. Din ce în ce acésta şî-a perdut atracţiunea şi astăd

---

mâncărei, îmî vei ierta sě lărgesc puţin parentesa şi sě-ţî comunic lista bucatelor, care se recomandă la cura de apă de aicî. Etă-o: Cafea kneippiană, supă de lapte cu pâne kneippiană, supă acră cu pâne kneppiană, carne friptă, pesce fript, papă de orez, spănac, spargă, fasole, bob, salată, aluaturî făcute cu lapte, lapte acru, friptură rece, miere, ridichî, unt, sare şi oţet puţin şi preste di 1/8 litru vin de miere, mâncărî, cu carî póte omul trăi.

Déră sě mě întorc la Schärding şi ţinutul lui.

Despre Schärding este scrisă o cronică întrégă, în care după monumente archiologice se constatézǎ, cumcă locuitorii cei mai vechî de pe ambele rîpe ale Innului au fost Celţii, a căror trupină de pe malul stâng se numea *Vindelicii*, éră cei ce locuiau pe partea dréptă a Innului şi a Dunărei până către Viena, se numeau *Tauriscî.* Istoria apoi ne învaţă, că Romanii au ocupat timp de peste 400 de anî ţinuturile Dunărei, până când nu i-au respins Germanii peste Dunăre. Sunt date istorice din carî se constatézǎ, că Schärdingul încă pe timpul Romanilor a fost un loc central al provinciei romane numite „Noricum ripense“. Schärdingul s'a fortificat către mijlocul seculului al 10-lea, când sta sub stăpânirea Bajuvarilor (bavaresî), şi anume pentru a păzi ţinutul în contra năvălirilor Ungurilor, pe carî ducele bavares Arnulf în anul 913 la Schärding i-a şi învins. Schärding cu ţinutul dintre Inn şi Dunăre a fost seculî dealungul měrul de céртă între Austria şi Bavaria, şi a trecut când în posesiunea unuia, când a celuilalt stat, după cum adecă s'a întors norocul în rěsbóie. După bătaia popórelor dela Lipsca, în urma păcii încheiate la München în Aprilie 1816, ţinutul Innului a venit la Austria, de care se ţine şi astădî. Schärding a încetat de a fi fortăréţă în 1809 luna lui Aprilie, când generalul lui Napoleon I, Le Grand, l'a bombardat din 24 tunurî şi i-a ruinat atât fortificaţiunile, cât şi 178 de case.

In jurul Schärdingului sunt sate frumóse, cu câmpii mănóse, tot atâtea locurî plăcute pentru escursiune. Mai interesant este de vědut Otterbach, cale de o jumětate de óră de aicî, unde se află şi o pădure de brad, bine cultivată, căi bine întreţinute şi provědute cu băncî, isvóre de apă cristalină, şi o baie de apă rece, proprietatea lui Wieninger, care are aicî şi o economiă de câmp de model. A-ţî descrie tóte întocmirile economice, ce se află în bunul de aicî al lui Wieninger, numai un specialist în agronomiă ar fi în stare, déră nu eu, care atâta pricep din agronomiă, cât am învěţat ca copil acasă, când mânam boii lângă plug, orî ajutam în caniculă la adunatul fênului. Sciu sě-ţî scriu şi eu aceea, ce mi-s'a spus şi mi-s'a arătat şi mie: Pe bunul acesta este un institut de prăsila vitelor de Simenthal, a porcilor englesî Yorkschir, prăsilă de pescî, maşine economice purtate de motor electric, apoi un museu cu o colecţiune de animale, paserî şi amfibii, gândacî, fluturî, ouě de paserî, mineralii, petrifacte, plante, cărţî şi instrumente de învěţămêntul agronomiei şi o bogată colecţiune etnografică, tóte proprietate privată, însě pentru usul publicului. Aicî se află şi o sală mare în care încap 400 ascultătorî, unde în di de Duminecă şi sěrbătóre se ţin prilegerî gratuite din agronomiă, tóte din gratitudinea proprietarului moşiei.

(Va urma.)

domnesce pretutindenea o absolută simplicitate. Femeile claselor nobile au întrodus peptănătura ce se asémână cu stil grecesc, dár pĕrul rĕmâne absolut neîncreţit. Buclele n'au fost nicĭ-odată la modă în China şi un pĕr creţ natural aprópe nu se află de loc. Moţul e fixat cu un ac de argint séu de aur în formă unei lopăţele duble şi e încovoiat la mijloc. Ça decoraţie se mai fixéză de acest peptene micĭ ghirlande de florĭ. Chinesa se împodobesce cu o mică corónă în formă de coif séu cu panglicĭ cusute cu fir de aur, pe carĭ le pun pe frunte dela o ureche la alta. Coafurile cele colosale, carĭ se asémănă cu o cioră cu aripile întinse, nu mai esistă decât în Canton.

Dare de sémă şi mulţamită publică.

M. On. D. Petru *Călciunariu* din Budapesta, din incidentul serbărei măreţe a iubileului bravilor noştri fraţĭ din Brasov, dorind din inimă ca şi gimnasiul nostru sĕ se completeze la 8 clase, trimite în scopul acesta, în numele d-sale şi a Stimatei d-sale soţiĭ, suma de 10 cor., obligându-se tot-odată a completa acésta sumă la *100 coróne*.

Pentru acéstă faptă nobilă donatorilor li-se esprimă cordială mulţămită.

Servéscă acésta faptă nobilă ca esemplu de imitare tuturor bărbaţilor iubitorĭ de neam şi de cultură, şi scopul măreţ şi mult dorit se va ajunge în restimp scurt!

Direcţiunea gimnasiului rom. gr. or.

Brad, 8 Iulie 1900.

Georgiu Părău, dir. gimnas.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Concurs.

Părinţiĭ séu tutoriĭ, carĭ doresc sĕ-şĭ aşeḑe băeţiĭ pe anul şcol. 1900—1901 în

Internatul gr. or. român diecesan din Beiuş,

prin acésta se aviséză, că rugările de primire se le presenteze **până în 10 August c. n.**

In acest internat, afară de tinerii gr. or. românĭ se vor primi şi tinerĭ de altă confesiune creştină, carĭ frequentéză gimnasiul gr. cat. din Beiuş, pe lângă respectarea tuturor drepturilor lor religióse, cu privire la studiul religiunei şi a bisericei lor, dér în internat şi aceştĭ tinerĭ întru tóte sunt a-se acomoda raţiunei şi normelor interne.

Taxa de intreţinere cu tóte la olaltă e **135 fl.** care se solvesce în patru rate anticipative, şi anume la începerea anului şcolastic, la 15 Novembre, 1 Februarie şi 15 Aprilie.

Eleviĭ pentru taxa acésta vor primi în internat:

1) Locuinţă. 2) Vipt şi anume: *a)* la dejun lapte cald cu pâne, *b)* la prânḑ trei felurĭ şi anume: supă de carne, carne rasol şi mâncare grósă cu friptură, ér Dumineca şi în serbătorĭ şi friptură. *c)* La cină două felurĭ şi anume: mâncare grósă cu friptură şi prăjitură (aluat) séu mâncare grósă şi friptură. 3) Spălat 4) Luminat. 5) Incălḑit. 6) Medic (medicinele se solvesc separat din partea respectivilor morboşĭ). 7) Scaldă în tótă luna odată. 8) In fine superioritatea se îngrijesce, ca elevii pe lângă controla cea mai strictă se fie ajutaţĭ în studiare.

Elevii vor avé se aducă cu sine:

a) Cel puţin patru părechĭ de schimburĭ de pânză séu giolgiu. *b)* Mai puţin 6 batiste. *c)* Dóuĕ părechĭ de încălţăminte şi patru părechĭ de obiele séu ciorapĭ. *d)* O saltea (sac de paie) care însĕ pentru uniformitate se va cumpĕra dela superioritatea internatului în preţ de 1 fl. *e)* 2 perinĭ şi 4 feţe de perină. *f)* 1 ţol séu paplomă. *g)* 1 perie de vestminte şi 3 de încălţăminte. *h)* 3 ştergare şi 2 peptinĭ, unu rar şi unu des. *i)* Vestminte de lipsă (uniformă nu se face).

Numai acei tinerĭ vor fi primiţĭ în internat, carĭ sunt deplin sănĕtoşĭ ce se va constata din partea medicului internatului.

Rugările pentru primire adjustate cu testimoniu şcolastic, de pe anul şcolastic espirat şi cu cartea de botez, sunt a se trimite la adresa rectorului internatului *Nicolae Diamandi* profesor catechet gr. or. rom. în Beiuş, mai târḑiu până în 10 August c. n.

Dat din şedinţa senatului ţinută în 21 Iulie 1900.

Nicolae Diamandi m. p.
rectorul internatului.

Dimitriu Negrean m. p.
preş. senatului.

Cursul la bursa din Viena.

Din 24 Iulie 1900.

Renta ung. de aur 4%	115.50
Renta de coróne ung. 4%. . . .	90.90
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2% .	120.75
Impr. căil. fer. ung. înargint. 4 1/2%	99.35
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	117.75
Bonurĭ rurale ungare 4%	90.20
Bonurĭ rurale croate-slavone . . .	93.—
Impr. ung. cu premii	158.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin .	139.—
Renta de argint austr.	97.65
Renta de hârtie austr.	97.45
Renta de aur austr.	115.65
Losurĭ din 1860.	134.75
Acţii de-ale Băncei austro-ungară .	17.10
Acţii de-ale Băncei ung. de credit .	689.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit .	.671 1/2
Napoleondorĭ	19.32
Mărcĭ imperiale	.118.52 1/2
London vista.	242.70
Paris vista	96.57
Rente de coróne austr. 4% . . .	97.35
Note italiene	90.60

Cursul pieţei Braşov.

Din 25 Iulie 1900.

Bancnota rom.	Cump. 19.14	Vĕnd.	19.20
Argint român.	Cump. 18.90	Vĕnd.	19.—
Napoleond'orĭ.	Cump. 19.22	Vĕnd.	19.30
Galbenĭ	Cump. 11.30	Vĕnd.	11.40
Ruble Rusescĭ	Cump. 127.—	Vĕnd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump. 58.50	Vĕnd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump. 10.72	Vĕnd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%	100.—	Vĕnd.	101.—

Sz. 518 - 1900.
szlgb.

Pályázati hirdetmény.

Fogarasmegye törcsvári járáshoz bekebelezett Almás-mező és Holbák községekből álló „Almás-mezői-körjegyzőség elnevezése alatt s Almás-mezőn való székhelylyel lemondás folytán üresedésbe jött körjegyzői állás betöltésére ezennel pályázatott nyitok.

Felhivom mindazokat, kik ezen évi 1200 kor. fizetés, 150 kor. irodai, 280 korona uti átalánnyal, 8 öl tüzifa, vagy 96 kor. tüzifa átalánynyal, melyből az irodai 2 szoba is fütendő, természetbeni lakással a hozzá tartozó gazdasági épülettel és veteményes kerttel, 120 korona állami anyakönyvi tisztelet-dijjal, valamint a szabályrendelet szerinti mellék jövedelemmel egybekötött állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883 évi I. trv.-cz. 6 §-ában körülirt kellékeket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati folyamodványaikat **f. évi Augusztus hó 16 ig bezárólag** annál is inkabb adják be, mivel a későbben érkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Az állami hivatalos nyelven kivül a román nyelvnek alapos tudása okvetlenül szükséges.

A választást **folyó évi Augusztus hó 19-én d. e. 11 órakor** Almás-mező község irodájában fogom megtartani.

Törcsvár, 1900. évi jul. hó 16.

Urdea, főszolgabiró.

1028.1—1